GAZETA TRANSILVANIEI

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŮ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḑI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 32. Duminecă 10 (22) Februariu 1885.

Rĕspunsŭ lui „Ellenzék.“

Brașovŭ, 9/21 Februariu 1885.

Ḑice „Ellenzék,„ că celŭ ce a informatŭ fóia francesă „Revue du monde latin“ despre Românii din Ardélŭ, a *„mințită“*. Totodată numita fóiă provócă pe „Gazetă“ și pe redactorulŭ ei, sĕ-i rĕspundă, dacă cele scrise de fóia francesă nu sunt *„cea mai ordinară clevetire* și *cea mai grósă minciună“* și dacă este demnŭ d'unŭ bărbatŭ de onóre a înregistrá asemenĭ clevete și minciunĭ și a consêmți la ele?

„Ellenzék“ declară mai departe, că se vede constrinsŭ a întrebuințá espresiunĭ așa de neparlamentare, ḑicêndŭ, că „față cu asemenĭ născocirĭ și întortochiărĭ de nimicŭ este cu neputință de a te folosí de limbagiulŭ finŭ obicĭnuitŭ în societate bună.“ Prin acésta fóiă maghiară ne dă sĕ cunóscemŭ indirectŭ, că pretinde a face parte din societatea bună și la sfêrșitulŭ articolului sĕu, ce l'amŭ reprodusŭ în numĕrulŭ de erĭ, ne mai spune, că se numĕră în „categoria ómenilorŭ de trébă și de omeniă!“

Dacă este așa séu nu, ceremŭ la rêndulŭ nostru ca „Ellenzék“ sĕ ne dovedéscă acésta.

Noi scimŭ că în societatea bună și între ómenii de trébă și de omeniă dacă sĕ ivesce vr'odată casulŭ ca cineva sĕ fie silitŭ a întrebuințá față c'unŭ colegŭ o espresiune neparlamentară și ;acă rĕdică în contra lui acusarea, că este unŭ *clevetitorŭ* și unŭ *mincinosŭ,* trebue sĕ aibă o causă de ajunsŭ pentru acésta și înainte de tóte este datorŭ sêmțului sĕu propriu de onóre de a *dovedí* afirmarea lui.

Unde amŭ ajunge cu cinstea și omenia nóstră în buna societate, dacă ar fi permisŭ ai ḑice cuiva că este unŭ *mincinosŭ* și *clevetitorŭ* și a cere apoi totŭ dela elŭ ca sĕ aducă mărturii spre a documentá contrariulŭ?

Póte că acum așa cere bon-tonulŭ în Clușiu în relațiunile Ungurilorŭ cu Românii? Ce-i dreptŭ în ḑilele aceste s'a și pretinsŭ cu tótă seriositatea dela Românii din Clușiu, că, după ce au fostŭ insultați, ei sĕ se róge de iertare și ei sĕ întindă mai întâiu mâna de înfrățire celorŭ ce i-au insultatŭ.

Sĕ ne permită „Ellenzék“ de a-lŭ face atentŭ, că în societatea de pe la noi nu domnesce unŭ asemenea bon-tonŭ.

Până acum celŭ puținŭ amŭ fostŭ ferițĭ de elŭ și credemŭ, că uneltirile cele mai nóue ale unorŭ emisarĭ din Clușiu, carĭ vorŭ sĕ aducă la vênḑare și aicĭ mardalele de p'acolo, arangiândŭ meetingurĭ de maghiarisare și sumuțândŭ mica societate maghiară brașovénă; credemŭ că uneltirile ridicule ale acestorŭ agitatorĭ de profesiune nu ne vorŭ silí sĕ schimbămŭ bon-tonulŭ, ce esistă la noi. Căcĭ a auḑí din gura unorŭ veneticĭ, că noi Brașiovenii, carĭ muncimŭ în liniște și plătimŭ până ne spetimŭ la dărĭ statului, n'amŭ fi cetățenĭ destulŭ de bunĭ și credincioșĭ și că ar fi neapĕratŭ de lipsă ca se învĕțămŭ dela ei ordine și omeniă; a auḑí asemenĭ absurdități și neghiobii nu póte decâtŭ sĕ te facă sĕ rîḑi cu hohotŭ.

C'unŭ cuvêntŭ, bon-tonulŭ dela noi și din tótă lumea cultă cere ca, dacă cineva afirmă despre altulŭ unŭ lucru prejudițiosŭ onórei sale, sĕ dovedéscă afirmarea lui.

Nu pretindemŭ nicĭ noi mai multŭ dela „Ellenzék“, decâtŭ ceea ce se pretinde dela orĭ și cine, care face parte din societatea bună și cultă.

Provocămŭ pe „Ellenzék“ și pe redactorulŭ ei serbătoresce: sĕ ne dovedéscă, că ceea ce a scrisŭ „Revue du monde latin“ și amŭ reprodusŭ și aprobatŭ noi, este, cum susține elŭ, „cea maĭ ordinară clevetire și cea mai grosolană minciună.“

„Revue du monde latin“ a scrisŭ următórele:

„....In fondŭ, ceea ce cerŭ locuitorii românĭ ai Transilvaniei, carĭ formézà maioritatea în acéstă țéră, nu pare escesivŭ: ei ar voi o universitate română, libertatea de a-șĭ vorbí limba lorŭ și de a-șĭ profesa religiunea lorŭ. Ei strigă nu în contra dominațiunei casei habsburgice, ci în contra guvernului maghiarŭ, care în disprețulŭ justiției, alŭ libertății, alŭ bunului sêmțŭ și în contra proprielorŭ sale interese a întreprinsŭ sarcina nerealisabilă de a maghiarisa cu forța pe Românĭ....“

Sĕ ne dovedéscă „Ellenzék“, că Românii din Ardélŭ posedŭ o universitate românéscă, orĭ că arŭ fi mulțumițĭ cu universitatea maghiară din Clușiu, unde li se desființéză reuniunile de lectură și li se casséză catedra de limba română.

Sĕ ne dovedéscă „Ellenzék“, că legile și ordonanțele ministeriale, despre carĭ ne vorbesce elŭ, garantéză pe deplinŭ libertatea Românului de a-șĭ vorbi limba sa maternă. Sĕ ne documenteze mai departe, că aceste legĭ se esecută în adevĕrŭ cu conscienționsitate din partea organelorŭ guvernului.

Sĕ ne dovedéscă „Ellenzék“ că Românii se potŭ folosi aḑĭ de limba lorŭ *neîmpedecațĭ* în viața publică și privată, în oficiu, înaintea tribunalelorŭ și a forurilorŭ administrative, și în relațiunile oficielorŭ bisericescĭ cu autoritățile publice. Sĕ ne documenteze, că guvernulŭ sĕ îngrijesce ca sĕ înființeze în ținuturĭ române scóle de statŭ cu limba română și, spre a garantá libertatea limbei nóstre materne, se îngrijesce ca la tóte institutele neromâne din Ardélŭ sĕ se învețe perfectŭ și în modŭ obligatoriu limba română.

Sĕ ne dovedéscă „Ellenzék“, că întroducerea forțată a limbei maghiare ca studiu obligatorŭ în scólele nóstre poporale, nu este prejudițiósă libertății limbei române și că prin acésta nu se maghiariséză cu forța și nu se paraliséză instrucțiunea nóstră elementară.

Sĕ ne dovedéscă că amesteculŭ organelorŭ statului în instrucțiunea românéscă, ce se află sub scutulŭ bisericei nóstre, nu vióléză autonomia și libertatea acestei bisericĭ.

Sĕ ne probeze „Ellenzék“, că uneltirile și ingerințele d-lui Trefort față cu cele doue Metropolii ale nóstre nu atingŭ și nu submineză organisațiunea nóstră bisericéscă.

Sĕ ne mai dovedéscă cei dela fóia clușiană, că décă vestitulŭ Banffy Dezső impune comunelorŭ române din comitatele conduse de elŭ limba maghiară nu este acésta o călcare a libertății limbei nóstre și o maghiarisare cu forța.

Sĕ ne documenteze „Ellenzék“, că dacă guvernulŭ trămite în acele ținuturĭ unde sunt numai Românĭ, cari nu vorbescŭ nicĭ o bóbă unguresce, totŭ funcțiunari de aceia, cari nu sciu nicĭ o bóbă românéscă, acésta nu însémnă a lovi în față libertatea limbei nóstre și a maghiarisá cu forța.

Sĕ ne dovedéscă în fine „Ellenzék“ că décă întréga cétă de fișpanĭ, vice-șpanĭ, inspectorĭ scolarĭ de statŭ ș. a., pare a nu mai avé altă chiămare, decâtŭ de a chibzuii și uneltí de diminéța până séra cum sĕ se întroducă pretutindenĭ așa ḑisa „limbă a statului“ și sĕ se suprime viața și desvoltarea limbilorŭ nemaghiare; sĕ ne probeze că dacă acestŭ roiu de amploiațĭ se punŭ în fruntea societățilorŭ, carĭ vorŭ se lățéscă limba maghiară prin corupțiune și terorisare acésta nu este: *maghiarisare cu forța.*

Sĕ ni le dovedéscă tóte aceste „Ellenzék“ mai întâiu, dacă cunósce ceea ce va sĕ ḑică point d'honneur și după aceea vomŭ sta și noi la vorbă cu foia clușiană și vomŭ aduce contradoveḑile nóstre. Până atunci însĕ sĕ binevoéscă a ne slăbi cu întrebările arogante, ca cele ce ni le-a adresatŭ în numĕrulŭ sĕu dela 18 Februariu.

CRONICA POLITICĂ.

Se vorbesce, că prințulŭ de corónă Rudolfŭ, care va plecá în curêndŭ în Orientŭ, va căutá sĕ se întâlnéscă cu vre unulŭ dintre principii din peninsula balcanică. Foile austro-ungare ḑicŭ, că acéstă întâlnire n'are nicĭ anŭ caracterŭ séu tendință politică. Se crede că întâlnirea va fi cu prințulŭ Muntenegrului séu în Cattaro séu în Cetinje, după împrejurărĭ și după timpŭ. De aicĭ prințulŭ de corónă va merge, precum se vorbesce, la Pireu, unde, nicĭ o îndoială nu încape, va avé întâlnire și cu regele Greciei. Că aceste întâlnirĭ ar fi lipsite de caracterŭ politicŭ, nu ne vine a crede: suntŭ înțelegerĭ de pusŭ la cale. E vorba de stabilirea unorŭ relațiunĭ intime între Austro-Ungaria și cele două state din peninsula balcanică. Se scie că în Grecia se vorbesce despre intrarea ei în alianță cu Austro-Ungaria. Cu acésta póte că stă în legătură și căderea ministerului grecescŭ.

*

Toastele ținute la balulŭ românŭ din Clușiu, facŭ pe »Magyar Polgar« sĕ scrie unŭ articulŭ în care ḑice că remediarea neînțelegerilorŭ dintre Românĭ și Maghiarĭ nu se póte face decâtŭ pe cale socială. Plângerile în dietă, ér nu prin ḑiare, sĕ și le spună Românii. Fóia clușiană, cu alte cuvinte, nu vrea ca sĕ mai auḑă că esistă ḑiarŭ românescŭ, care sĕ înfiereze faptele celorŭ dela putere; mai vrea — și în casulŭ acesta e forte naivă — sĕ ne plângemŭ în dietă, ale cărei ușĭ ni s'au închisŭ prin legea electorală escepțională ce esistă în Ardélŭ; mai vrea în fine sĕ renunțămŭ la drepturile nóstre, primindŭ »idea de statŭ maghiarŭ« așa precum o înțelegŭ fanaticii și renunțândŭ la naționalitatea nóstră. Asta va sĕ ḑică înțelegere pe »cale socială.« N'au foile clușiene altă durere?

*

Din Londra se anunță cu data de 19 Februariu n., că trupele englese au despresuratŭ Gubatulŭ în 14 Februariu și s'au retrasŭ către Abu-Clea, de unde se vorŭ îndreptá către Gakdul, fiindcă aci se găsesce mai multă apă. Se vorbesce, că Mahdiulŭ cu 50,000 de ómenĭ și cu o mulțime de tunurĭ a fostŭ atacatŭ în drumulŭ sĕu, către Metammeh; resultatulŭ atacului e necunoscutŭ încă. Precum se vede însă, luarea Chartumului a încuragiatŭ multŭ pe Arabĭ, carĭ suntŭ hotărîțĭ sĕ ia cu tótă seriositatea ofensiva în contra Englesilorŭ. In cercurile militare din Londra domnesce o mare îngrijire pentru garnisóna din Gubat, unde 2000 de Englesĭ fără tunurĭ stau față cu 8000 de ómenĭ ai Mahdiului, bine organisațĭ. Englesilorŭ nu le rĕmâne alta, decâtŭ séu sĕ părăséscă Sudanulŭ, séu sĕ-șĭ mărescă câtŭ mai rĕpede forțele de acolo. In casulŭ ântâiu urmările arŭ fi rele pentru Anglia.

SCIRILE ĎILEI.

Aséră Vinerĭ, cătră órele 8, a fostŭ în têrgulŭ grâului o *regretabilă certă*. Câțiva tinerĭ românĭ între carĭ și studențĭ se preumblau pe trotoarŭ, când o cétă de studențĭ ungurĭ dela gimnasiulŭ catolicŭ, se vede cu intențiune, se oprì în têrgulŭ grâului și unulŭ din ei dete semnalulŭ strigândŭ: »Habt Acht!« După acésta urmară la adresa Românilorŭ espresiunile: „*büdös*“ »*medve*« și »*bocskor*« (puturos, urs, opincă,) la care tinerii românĭ ripostară. Ca sĕ se eviteze însĕ orice scandal, unulŭ dintre studenții românĭ luà la o parte pe unŭ studentŭ ungurŭ, sfătuindu-lŭ sĕ facă pe colegii sĕi a nu provocà turburărĭ. In timpulŭ acesta câțiva polițiștĭ, în locŭ sé-șĭ facă datoria potolindŭ cérta, arestă pe patru dintre tinerii românĭ, cătră carĭ polițiștii se purtară, precum auḑimŭ, într'unŭ modŭ necuviinciosŭ. D. Comisar Szabo, informându-se de cele petrecute, îi eliberà pe cei arestațĭ ḑicêndŭ că va încunosciința direcțiunile ambelorŭ gimnasii. Părerea generală este, că provocarea studențilorŭ ungurĭ stă în legătură cu meetingulŭ ce se va ține mâne la Nr. 1 în cestiunea maghiarisărĭi.

- 0—

Marele duce de Scahsen-Weimar Alexandru s'a dusŭ la Viena, ca sĕ mulțăméscă pentru felicitările ce i s'au adresatŭ — chiar printr'unŭ solŭ alŭ monarchului — cu ocasiunea jubileului de 25 de anĭ ca proprietarŭ alŭ regimentului românŭ Nr. 64 din Orĕstiă.

—0—

In 1874 »Matica« slovacă fù disolvată sub cuvêntŭ că nu e patriotică și că agitéză în contra statului unguresců, ér banii societății i-a luatŭ guvernulŭ sĕ'i administreze. Fondurile »Maticei« ajunseră cifra de 100,000 fl. Acum se pare că acéstă sumă se va da sĕ o întrebuințeze o reuniune, care și-a luatŭ sarcina sĕ deștepte și sĕ nutréscă în poporulŭ slovacŭ iubirea de patriă și consciința comunității de 1000 de anĭ cu popor lŭ maghiarŭ. Intemeiătorii reuniunei celei nouĕ sunt cei mai marĭ șoviniștĭ ai Ungariei de susŭ, precum »maghiarulŭ« Bela Grünwald și Gabriel Baross. Cu alte cuvinte se vorŭ maghiarisa Slovacii cu forța prin proprii lorŭ banĭ.

—0—

M. Sa monarchulŭ a dăruitŭ scólei gr. cat. din Halubina 100 fl.

—0—

Comisiunea pentru esposițiunea din Pesta a primitŭ dela direcțiunea căilorŭ ferate unguresci împărtășirea, că în totŭ timpulŭ duratei esposițiunei se va face pentru calea ferată dela Predealŭ până la Pesta o reducere de 50% din tarifa pentru călĕtorĭ.

—0—

Ḑiarulŭ croatŭ »Pozor« sfătuesce pe Croațĭ sĕ nu ia nicĭdecum parte la esposițiunea din Pesta.

—0—

In ḑilele acestea isbucnindŭ focŭ în șura conducĕtorului poliției din comuna Kisbaics, unŭ bietŭ țĕranŭ care fusese bănuitŭ că a pusŭ focŭ, s'a aruncatŭ de supĕrare în flacărĭ, unde îșĭ găsì mórtea.

—0—

Intr'unŭ birtŭ din Oedenburg a fostŭ o păruială strașnică între husarĭ și infanteriștĭ.

CORESPONDENȚA NÓSTRA DIN COMITATE.

De sub castelulŭ lui Petru Rareșŭ, 6 Faurŭ v. 1885.

Domnule Redactorŭ! Organulŭ societății de maghiarisare din Satu-mare »Szatmármegyei Közlöny« Nr. 7 din 15 Faurŭ n. după datina sa vine și cu o impertinență ne mai auḑită controléză capitlulŭ gherlanŭ și respective autoritatea scolară română de acolo. Afirméză, cumcă în scólele române din diecesa Gherlei se facŭ speculațiunĭ — firesce după credința lui — dacoromane, și alte multe. Cum își împlinesce autoritatea scolastică din Gherla datorința sa asta o scimŭ cu toții, dar scimŭ și aceea că atare cestiune nu taiă nicĭ decâtŭ în sfera de activitate a celorŭ dela »Szatmárm. Közl.« Intrebŭ dar pe fanaticii lui că cu ce dreptŭ și cine i-a împuternicitŭ pe dênșii sĕ controleze scólele și autoritățile nóstre scolastice? Declarŭ din capulŭ locului, că nu voiescŭ sĕ-i facŭ onórea lui »Sz. Köz.« de-a polemisa cu elŭ. 'I spunŭ numai scurtŭ și cuprinḑĕtorŭ, că precum scie, că este unŭ D-ḑeu în cerŭ, așa sĕ-o scrie și aceea, că Românii în genere și în specialŭ cei din cottulŭ Solnocŭ-Dobêca nu'șĭ vorŭ lăsa naționalitatea și limba lorŭ străbună odată cu capulŭ. — Tibi sat!

Causele ce mĕ facŭ sĕ scriu mai departe sunt: 1. Faptulŭ constatatŭ de iubita nóstră »Gazetă« în Nr. 26 din 2/14 Faurŭ, cumcă maghiarisarea ca o epidemiă grasézä în cottulŭ Solnocŭ-Dobêca. 2. Arĕtarea rădăcinei rĕului provenitŭ din partea unorŭ fii ai națiunii, carĭ ajută maghiarisarea. 3. Aflarea unui mijlocŭ de apĕrare contra atentatelorŭ pornite contra nóstră.

Nu voiescŭ a scusa pe vênḑĕtorii învĕțătorĭ „românĭ« poporalĭ, carĭ pentru 30 argințĭ sunt în stare a'șĭ vinde némulŭ dușmanului. Nu! ei sunt demnĭ de disprețulŭ națiunei și de bună sémă 'i va ajunge blestemulŭ nostru.

Dar tebue sĕ admitemŭ, că dela capŭ se împute pescele. Cunoscŭ preoțĭ — numele de astădată îlŭ tacŭ — carĭ în calitatea lorŭ de directorĭ ai scólelorŭ confesionale, sunt datorĭ în puterea legilorŭ divine și umane sĕ premérgă cu esemplu bunŭ turmei ce-o păstorescŭ întru tóte, — prin urmare și în cele scolastice — căcĭ acum numai de acestea e vorba. Ce facŭ unii din ei — ḑicŭ unii, căcĭ maioritatea este la culmea misiunei sale —?

'Șĭ trămitŭ copilașii lorŭ la scólele unguresci din Deșiu, Gherla orĭ Clușiu, ca acolo sĕ învețe a vorbi și sĕ se familiariseze de micĭ cu „mi atyánk,« lĕpădândŭ pe: »Tatălŭ nostru«. Pe semne nu póte fi pădure fără uscătură și națiune fără individĭ slabĭ de ângerŭ.

Unŭ grecŭ bĕtrênŭ pe timpulŭ decădinței naționale și morale a statului athenianŭ, aflându-se într'o societate, luà unŭ mĕrŭ putredŭ și-lŭ puse pe mésă ḑicêndŭ: »Athena e asemenea mĕrului acestui-a; din acesta, pómă bună nicĭ când nu va fi!« Apoi tăindŭ mĕrulŭ arĕtă sîmburii ḑicêndŭ: »Sĕ-i grijimŭ, că acestia vorŭ produce fructe bune.«

Cu mĕrulŭ putredŭ amŭ puté asemĕnà și noi pe vênḑĕtorii națiunei nóstre, ér cu sêmburii — junimea, care ferită de putrigaiu devine gloria națiunei nóstre.

Sĕ căutămŭ a paralisà cu desĕvêrșire orice atentatŭ comisŭ contra limbei și națiunei nóstre, vină acela dela Deșiu orĭ chiar dela Satumare, părerea mea modestă este — abstragêndŭ dela protestele, ce le aștéptă națiunea sĕ se faca contra maghiarisărĭi nenorocite — ca sĕ se dée ocasiune poporului de a se cultiva și lumina și afară de scólă. Sĕ folosimŭ cu tótă diligința dreptulŭ d'a ne cultiva înființândŭ bibliotecĭ poporale și societățĭ de lectură pentru economii ce știu carte. De acestia, har Domnului, avemŭ destui. La începutŭ va fi greu a-se face așa ceva în tóte comunele. Ar fi bine sĕ se facă începutŭ cu centrele cottului: Deșiu, Lăpușulŭ ung. și Betleanŭ. Decă nu mĕ înșelŭ în Deșiu și în Betleanŭ s'au și făcutŭ atarĭ începuturĭ. Mi se pare însĕ că lucrulŭ a rĕmasŭ într'atâta.

Violința și temeritatea, cu care vrăjmașii ne atac[ă] și cele mai primitive drepturĭ omenescĭ, nu ne mai d[au] voiă sĕ amânămŭ lucrulŭ nicĭ o ḑi. Sperezŭ dér, că i[n] curêndŭ în Deșiu, Betleanŭ și Lăpușiu se vorŭ convo[ca] ședințe unde se vocŭ constitui și comitete cu însărcinar[ea] de-a face pașii necesarĭ pentru realisarea bibliotecelo[r] poporale. Acestea vorŭ servi de zidŭ contra maghiar[isărĭi] și ca isvorŭ de lumină la poporŭ. Ér când pop[o]rulŭ nostru va fi luminatŭ cu învĕțăturĭ, atuncĭ tó[te] svêrcolirile făcute contra drepturilorŭ sale vorŭ fi nep[u]tinciόse. Fanatismulŭ va trebui sĕ capituleze înainte[a] puterii morale a poporului românŭ. La lucru dér, c[ă] a unspreḑecea a bătutŭ!

Sentinela română.

Năsĕudŭ la 15 Faurŭ 1885.

Stimate D-le Redactorŭ! După-ce vĕdŭ că rare sunt informațiunile ce le primescĭ din părțile nóstre, credŭ c[ă] vei fi de acordŭ cu mine ḑicêndŭ: că cine nu munces[ce] nu-i vrednicŭ sĕ trăiéscă. Sub muncă înțelegŭ munc[ă] onestă, căcĭ numai acésta póte fi unica carea ferice[sce] pe omulŭ singuraticŭ și omenimea în totalitatea ei.

Ce se ține de munca nóstră a foștilorŭ granițăr[ĭ] năsĕudenĭ nu voiu amintí de astădată nimicŭ, de óre-c[e] ródele acestei muncĭ suntŭ cunoscute tuturorŭ Românilor[ŭ] și străinilorŭ. Noi amŭ sacrificatŭ multŭ și amŭ muncit[ŭ] multŭ. Una însĕ amŭ uitatŭ și acésta a fostŭ asecurare[a] muncei strămoșilorŭ noștri. Din acésta neasecurare vin[e] și marea confusiune în care ne aflămŭ la semnulŭ dat[ŭ] de vitregulŭ guvernŭ. E vorba sĕ ni se iea munții – sĕ pierdemŭ totulŭ, și perḑêndŭ totulŭ, sĕ ajungemŭ î[n] acestŭ unghiŭ alŭ Ardélului cei mai nefericițĭ ómenĭ.

Acésta însĕ e o cestiune a viitorului. Credŭ dreptŭ aceea că nu vorŭ lipsi pentru D-sa informațiunile necesare, și încâtŭ e pressa liberă sunt sigurŭ că ne vei apĕra în colónele prețiuitului ḑiarŭ »Gazeta.« Fiind-că acuma se țese la firulŭ Ariadnei — colo susŭ la Pesta — tacŭ, așteptândŭ în scurtŭ timpŭ hotărîrea: ântêiu a delegațilorŭ grănițerĭ, apoi a guvernului.

In preséra onomasticei d-lui Vicarŭ Gregoriu Moisilŭ (10 Faurŭ st. n.) pe neașteptate la $6^1/_2$ óre chorulŭ vocalŭ alŭ țĕranilorŭ din Năsĕudŭ a făcutŭ o frumósă serenadă veneratului d-nŭ vicarŭ. Vre-o 40 țĕranĭ aleșĭ, sub conducerea tênĕrului preotŭ Ioanŭ Macaveiu, au cântatŭ patru piese naționale atâtŭ de frumosŭ, încâtŭ mulțimea auditorilorŭ a rĕmasŭ uimită și pe deplinŭ satisfăcută. Unulŭ dintre țĕranĭ a ținutŭ o vorbire plină de simțĕminte mărețe cu o voce preste așteptare, întreruptŭ fiindŭ adeseorĭ de urările: sĕ trăiască! fără ca sĕ-șĭ pérdă câtŭ de puținŭ curagiulŭ.

La acésta frumósă vorbire Rever. D-nŭ Vicariu între lacrime a mulțămitŭ poporenilorŭ pentru onórea ce i-au făcut'o accentuândŭ că de 25 anĭ de când e în Năsĕudŭ încă nu i s'a făcutŭ acéstă onóre. A încuragiatŭ chorulŭ ca sĕ continue pe calea începută și imiteze pe țĕranii din Bănatŭ, carĭ asemenea se deprindŭ și facŭ progrese în cântărĭ.

Cu astă ocasiune nu potŭ decâtŭ a lăudà pe tênĕrulŭ și zelosulŭ domnŭ preotŭ Ioanŭ Macaveiu pentru inițiativa ce a luat'o, instruindŭ pe țĕranĭ în cântările bisericescĭ și naționale, și-i ḑicŭ: continuă! și vei fi în viitorŭ rĕsplătitŭ. E dréptă și frumósă inițiativa luată, și orĭ-cine trebue sĕ recunóscă cumcă chorulŭ bisericescŭ din Năsĕudŭ compusŭ din țĕranĭ póte cânta și satisface orĭ în ce catedrală și orĭ pe cine. — Dupĕ țĕranĭ a cântatŭ tinerimea studiósă asemenea frumosŭ.

Decă preoțimea nóstră ar lucrá totŭ astfelŭ atuncĭ

FOILETONU.

Românii pe timpulŭ emigrațiunei popórelorŭ.

Vorbire ținută de A. Bârseanŭ într'una din întrunirile literare ale damelorŭ române din Brașovŭ.

In întrunirea trecută s'a vorbitŭ despre starea în care se aflau în timpurile cele mai vechĭ țĕrile locuite de poporulŭ nostru romănescŭ, s'a arĕtatŭ ce némŭ puternicŭ și iubitorŭ de vitejii erau Dacii, s'a istorisitŭ mai departe, cum poporulŭ acesta vine în atingere cu Romanii, a cărorŭ putere ajunsese la culme; cum deocamdată domnitorii celorŭ mai multe dintre țĕrile cunoscute pe atuncĭ primescŭ o sguduitură destulŭ de simțită din partea neînspăimântațilorŭ adepțĭ ai lui Deceneu conduşĭ de vitézulŭ lorŭ rege Decebalŭ; cum după aceea, suindu-se pe tronŭ marele Traianŭ, vulturulŭ romanŭ ese învingĕtorŭ; cum capitala Sarmisegetuza este cuprinsă de reîmbărbătații ostașĭ dela Tibru; cum Decebalŭ și cei dimprejurulŭ sĕu, nevoindŭ sĕ cadă în mânile învingĕtorilorŭ, se hotărăscŭ a'șĭ pune înșișĭ capĕtŭ vieții lorŭ; cum în fine nemuritorulŭ împĕratŭ romanŭ, voindŭ sĕ dea imperiului sĕu o întindere și mai mare, aduce în ținuturile pustiite în urma unui rĕsboiu atâtŭ de înfricoșatŭ numĕrațĭ coloniștĭ din tóte părțile împĕrăției romane. Prin amesteculŭ acestorŭ coloniștĭ cu rĕmășițele popora-țiunei dacice se puse temeliă la poporulŭ nostru romănescŭ, care astăḑĭ se estinde dela isvórele rîului Tisa până dincolo de Dunăre și dela câmpiile Ungariei până la marea Négră.

Sĕ vedem acum, ce sórte îlŭ aștepta pe acestŭ poporŭ odrăslit din altoirea vigurosului copacŭ dacicŭ cu mlădițe nobile romane, a acestei sentinele din rĕsăritŭ a vieței latine? — 'I era lui óre datŭ sĕ se bucure vreme îndelungată de binefacerile păcei, sĕ înainteze în liniște pe cărarea culturei, pe care și începuse a face pașĭ destulŭ de însemnațĭ, séu o ursită nemilostivă avea sĕ'lŭ pună la grele încercărĭ, avea sĕ trămită asupra lui viscolele cele mai grozave, furtunele cele mai cumplite, prin care sĕ probeze puterea lui de viéță și prin care sĕ-lŭ învețe a fi consciu de sine și de facultățile sale?

Rĕspunsulŭ de bună sémă vĕ este cunoscutŭ.

Copaculŭ deco-romanŭ, departe de a fi adăpostitŭ de greutățile timpurilorŭ, departe de a fi lăsatŭ sĕ se desvólte în liniște și se producă florĭ și fructe, a fostŭ necontenitŭ încovăiatŭ de tóte vênturile din cele patru părțĭ ale lumei, sburătoritŭ de toțĭ aceia, carĭ treceau pe lângă dênsulŭ și necontenitŭ răpitŭ de ramurele cele mai frumóse, dela care se putea aștepta mai multŭ pentru viitorŭ. Și cu tóte acestea, copaculŭ, despre care e vorba, esistă încă, și semnŭ că nu s'a uscatŭ sunt mlădițele, ce se vĕdŭ odrăslindŭ din nou din creștetulŭ lui. — Dovadă, că némulŭ nostru romănescŭ nu se prăpădesce cu una, cu două; dovadă, că nu trebue sĕ ne rușinămŭ de numele de Românŭ, ci dimpotrivă sĕ fimŭ mândri, că facemŭ parte din acestŭ poporŭ, care a fostŭ în stare a învinge atâtea greutățĭ și a esista sub numele acesta până în ḑiua de astăḑĭ.

Dar sĕ deschidem cartea, în care sĕ înscriu faptele națiunilorŭ, istoria, și sĕ urmărimŭ pasŭ cu pasŭ greutățile, prin care au avutŭ sĕ trécă urmașii coloniștilorŭ aduşĭ de Traianŭ, sĕ urmărimŭ eroicele lupte, prin care și-au sciutŭ ei apĕra esistența națională.

Nu trecŭ două vécurĭ dela supunerea Daciei, și étă unŭ cutremurŭ puternicŭ se lățesce peste întréga lume cunoscută pe timpulŭ acela, popóre întregĭ se punŭ în mișcare, nemărginita împĕrăția romană începe a fi atacată de nenumĕrate cete rătăcite din nordulŭ Europei și din părțile de mijlocŭ ale Asiei. Este timpulŭ, pe care autorulŭ admirabilei cântărĭ a României îlŭ caracteriséză astfelŭ:

»Vêntulŭ dela méḑă-nópte bate cu furiă, cerulŭ se intunecă, pămêntulŭ se cutremură, în patru unghiurĭ ale lumei se vĕdŭ înălțându-se stâlpĭ de flacără învĕluițĭ în norĭ de fumŭ. Se audŭ armăsarĭ nechezândŭ, turmele mugindŭ, sgomote de cară, și o larmă îngrozitóre de glasurĭ de totŭ felulŭ; limbele se amestecă și ómenii nu se mai potŭ înțelege. Popórele se grămădescŭ și se îndésă unele peste altele. D'abia urma unora de pe pămêntŭ

din câte rele nu amŭ scóte poporulŭ şi în câte biserici frumóse amŭ avea totŭ aşa coruri frumóse.

Écă unŭ esemplu! urmaţi-lŭ domnĭ preoţĭ!

Coresp.

De sub Podgorie, Faurŭ 1885.

Domnule Redactorŭ! Imĭ iau voiă a vĕ raportá următórele despre starea poporului nostru din acestŭ ţinutŭ:

Poporulŭ se deşteptă mereu şi înainteză, deşi încetŭ, căcĭ trăinicia are. Celŭ ce l'ar visitá mai deaprópe s'ar mirá că după vécurĭ de suferinţe are atâta viaţă în elŭ, e încă tênĕrŭ şi vigurosŭ. Ce mândru va fi când va avé destulă lumină!

Suntŭ acum abia vr'o 2—3 anĭ de când s'a înfiinţatŭ în Cuvinŭ unŭ chorŭ plugărescŭ sub conducerea zelosului învĕţătorŭ Stef Nicolae — care din punga sa a sacrificatŭ o sumă însemnată de banĭ pentru înaintarea lui — şi adĭ numĕră vr'o sută de chorişti, toţĭ ţĕranĭ şi ţĕrance. Asemenea celui din Chişeteu, şi-a făcutŭ statute şi le-a aşternutŭ ministrului spre aprobare. In 30 Ianuariu a. c. a datŭ acestŭ tênĕrŭ chorŭ primulŭ sĕu concertŭ împreunatŭ cu danţŭ, alŭ cărui succesŭ şi venitŭ a fostŭ peste aşteptare. Audindŭ acestŭ chorŭ, îţĭ rîdea inima de bucuriă şi-ţĭ venea sĕ dicĭ cu poetulŭ: »De n'a peritŭ Românulŭ, Când órdele barbare etc.«

Comuna învecinată Covaşiuţiu, avêndŭ şi ea conducĕtorii sĕi neadormiţĭ şi mai mulţĭ fruntaşĭ, încântaţĭ de resultatulŭ dobênditŭ de chorulŭ din Cuvinŭ, făcură de locŭ propunerea şi se puseră în înţelegere cu bravulŭ învĕţtăorŭ Stef, ca sĕ binevoéscă a merge în diua de Sf. Iónŭ Botezatorulŭ la Covaşiuţiu pentru a da cu chorulŭ sĕu concursŭ la Sf. liturgiă. Efectulŭ ce l'au produsŭ ţĕranii chorişti atâtŭ a fostŭ de însufleţitorŭ, încâtŭ adĭ bravii Covaşiuţienĭ, înţelegêndŭ înriurinţa binefăcĕtóre a docenţilorŭ zeloşĭ şi a chorului, hotărîră ca pe lângă o plată anuală de 300 fl. sĕ aducă unŭ tênĕrŭ choristŭ, care totodată sĕ fie şi învĕţătorŭ în comună, avêndŭ o léfă anuală de 700 fl.

Nu'i vorbă, au şi Covaşiuţienii docenţĭ, şi încă treĭ la numĕrŭ, dar... tacŭ.

Dacă amŭ fi avutŭ noi pretutindenea învĕţătorĭ conscienţioşĭ şi zeloşĭ, Dómne departe amŭ fi!

Dar da-va Dumnedĕu sĕ-i avemŭ odată!

Podgorénulŭ.

De peste munţi.

Sub acestŭ titlu „Românulŭ" scrie unŭ articulŭ, din care reproducemŭ următórele pasage:

»Se scie că, orĭ de câte orĭ e vorba în presa occidentală de diferitele naţionalităţĭ care alcătuescŭ statulŭ austro-ungarŭ, scriitorii străinĭ uită, în enumeraţiunea acestorŭ naţionalităţĭ, pe aceea a Românilorŭ din statulŭ sfântului Stefanŭ şi din împĕrăţia habsburgică. Unii din tr'ênşii ne trecŭ cu vederea din sciinţă şi rea voinţă; alţii, ale cărorŭ păreri binevoitóre pentru Românĭ sunt în deobşte cunoscute, ne uită din nesciinţă.

»Se vorbesce şi se va vorbi în docte publicaţiunĭ etnografice, în călĕtorii publicate prin tóte capitalele şi 'n specialŭ în Paris, în Londra şi 'n Roma, de Slavĭ, Ungurĭ, Croaţĭ, Rutenĭ, Cehĭ, dér se va uita totŭ-déuna naţionalitatea română.

»Societatea beletistrică, de se va înfiinţa în Transilvania, va avea printre menirile ei de căpetenia şi obştirea câtŭ mai întinsă a următorului adevĕrŭ: este în Austro-Ungaria, printre naţionalităţile celelalte, încă una, care prin numĕrulŭ şi titlurile sale istorice nu stă şi n'a statŭ în urma celorŭ-lalte.

»Acestŭ adevĕrŭ odată cunoscutŭ, scriitorii apusenĭ, cărora inima le dă din când în când brâncĭ a studia naţionalităţile din Austro-Ungaria, vorŭ sci cum sĕ judece şi cum sĕ argumenteze.

»Aşa, buniórĕ, déca acestŭ adevĕrŭ ar fi fostŭ de acum în deobşte cunoscutŭ, d. A. Gaulier, studiândŭ în „le Rappel« din Paris aceste naţionalităţĭ, ar fi consacratŭ Românilorŭ partea la care au şi vorŭ avea totdéuna dreptŭ în publicaţiunile cu adevĕratŭ complete.

»Pe lângă acésta, ceea ce merită încă băgarea de sémă a tuturorŭ Românilorŭ, e faptulŭ vĕditŭ că acestŭ adevĕrŭ e adĭ mai oportunŭ, mai la timpŭ decâtŭ totŭdéuna. De ce? — Pentru că étă curentulŭ care nasce acum în Camera din Pesta şi alŭ cărui autorŭ este celebrulŭ scriitorŭ alŭ Ungariei d. Mauriciu Jokai:

»Acestŭ Victorŭ Hugo alŭ Ungariei, cum îlŭ numesce dómna Edmond Adam în scrierea sa »La Patrie Hongroise« a spusŭ înaintea deputaţilorŭ, cari l'au aplaudatŭ, nisce adevĕrurĭ d'o elocinţă mai multŭ decâtŭ admirabilă: 1. Supremaţia limbei ungare asupra celorŭ-lalte limbĭ din regatulŭ sfântului Stefanŭ nu e datorită decâtŭ forţei brutale care nimicŭ nu póte funda; 2. Am cucerit Ungaria în secolulŭ IX acoperiţĭ cu piei de tigru şi cu ferŭ, şi totŭ cu aceste arme voimŭ şi adĭ sĕ ne păstrămŭ posiţiunea nóstră de minoritate domnitóre în acéstă ţéră; 3. In secolulŭ XIX, pielea de tigru şi-a bĕutŭ banii, haina muncitorului are dreptŭ la mai multŭ respectŭ; 4. De voimŭ sĕ mai cucerimŭ încă odată Ungaria, vomŭ putea face acésta numai prin lumină, prin sciinţă şi mai cu sémă prin conciliaţiune; 5. Sĕ încetămŭ d'a apăsa naţionalităţile celelalte, pentru a nu le înverşuna şi mai adêncŭ în contră-ne; sĕ încetămŭ d'a fi temnicerii nedemnĭ ai unorŭ popóre care credŭ cu putere în viitorulŭ lorŭ...

»Societatea beletristică va sci şi va reuşi a sĕmĕna în Apusŭ neperitorulŭ adevĕrŭ alŭ esistenţei naţionalităţei române, una şi aceiaşĭ, în statele corónei austro-ungare...

Unŭ singurŭ lucru amŭ observa d-lui Gion, autorulŭ articulului: Anunţarea astorŭ felŭ de curente, în cameră, suntŭ tocmai tocitórea pe care Maghiarii îşĭ ascutŭ armele în contra nóstră. La ei nu póte esista decâtŭ unŭ singurŭ curentŭ: desnaţionalisarea cu forţa. Tonulŭ în politică îlŭ dă Tisza cu mamelucii sĕi, ér nu Jokai, care póte fi de bună credinţă. Ideile lui Tisza, credemŭ, că suntŭ cunoscute; a spus'o şi o spune la tóte ocasiunile, că nu vrea decâtŭ *o naţiune* în acestŭ statŭ. „Idea de statŭ maghiarŭ" nu permite esistenţa altorŭ némurĭ, decâtŭ celŭ maghiarŭ.

Aniversarea academiei Mihăilene în Iaşĭ.

Comitetulŭ universitarŭ pentru aniversarea de 50 anĭ a Scólelorŭ din Iaşĭ ne adreseză următórele rênduri, cărora cu plăcere le dămŭ locŭ:

Domnule Redactorŭ! La 16 Iuniu anulŭ curentŭ, se împlinescŭ 50 anĭ dela inaugurarea Academiei Mihăilene din Iaşĭ. Corpulŭ didacticŭ de tóte gradele din acestŭ oraşŭ a luatŭ iniţiativa unei solemnităţĭ, care sĕ amintéscă generaţiunei actuale acestŭ memorabilŭ faptŭ. Pentru acestŭ scopŭ, s'a constituitŭ unŭ comitetŭ generalŭ ai cărui membri convinşĭ, ca şi Domnia vóstră aprobaţĭ acéstă iniţiativă, Vĕ rógă sĕ bine voiţĭ a insera în stimabilulŭ D-Vóstră diarŭ alăturatulŭ Apelŭ alŭ Comitetului sĕu esecutivŭ.

Bine voiţĭ, Domnule Redactorŭ, a primi asecurar[ea] distinsei nóstre consideraţiunĭ.

Preşedinte: A. Fĕtu. Membrii: N. Ionescu, P. Suci[u,] P. Poni, N. Culianŭ, P. Răşcanŭ, Stef. Vargolicĭ, [A.] Densuşianu, V. Burla, A. B. Brandria, A. D. Xenopol[,] A. Filipide, G. Costachescu, C. Erbiceanu, I. Darzeu, [...] Senescu, V. Paladi, A. Suţiu, G. Panaiteanŭ, G. Mus[...]cescu, N. Clinescu, G. Bou, I. Dospinescu, T. Burad[a,] T. Codrescu, M. Pompiliu.

P. S. Tóte diarele suntŭ rugate a reproduce ur[]mătorulŭ:

APELŬ.

In 16 Iunie a anului curentŭ 1885, vorŭ fi 50 d[e] anĭ împliniţĭ de când, mulţumită zeloşilorŭ luptătorĭ a[i] deşteptării naţionale de atuncĭ, după multe greutăţĭ ş[i] pedecĭ ale împrejurărilorŭ timpului, Iaşii serbară, cu [o] rară solemnitate şi o bucuriă publică anevoie de descrisŭ, înfiinţarea Academiei Mihăilene. Crearea acelui aşedămêntŭ superiorŭ de cultură într'unŭ timpŭ de lupte interióre în contra înrîuririlorŭ străine, fù o manifestare strălucită a vitalităţii aspiraţiunilorŭ naţionale şi unŭ pasŭ de o însemnătate nemărginită pentru propăşirea ulterióră a culturei romane.

Generaţiunea actuală datoresce netăgăduitŭ în fórte mare parte avutulŭ intelectualŭ, de care se bucură astădĭ, începuturilorŭ de cultură de pe atuncĭ, orĭ câtŭ de modeste s'ar păré ele la ântêia vedere. In orice epocă a desvoltării nóstre naţionale, avêntulŭ patrioticŭ alŭ acelui timpŭ de reînviere va puté fi luatŭ dreptŭ modelŭ pentru lupta nobilă a naţiunei romane în năsuinţele sale spre cultură.

Sub înrîurirea acestorŭ cugetărĭ, corpulŭ profesoralŭ din Iaşĭ de tóte gradele de învĕţămêntŭ, a credutŭ de a sa datoriă a lua iniţiativa unei serbărĭ de reamintire a acelei frumóse epoce de redeşteptare naţională. In acestŭ scopŭ a alesŭ din sînulŭ sĕu unŭ comitetŭ specialŭ însărcinatŭ cu organisarea unei festivităţĭ publice pentru aniversarea de 50 de anĭ a inaugurării Academiei Mihăilene din Iaşĭ.

Comitetulŭ convinsŭ că va fi lucru folositorŭ şi instructivŭ pentru toţĭ iubitorii de cultură română cunostinţa faselorŭ prin care a trecutŭ educaţiunea nóstră naţională, a hotărîtŭ:

1. A publicá cu ocasiunea acestei aniversărĭ unŭ »Memoriu« asupra istoriei şcólelorŭ cu documentele corĕspundĕtóre.

2. A organisá o esposiţiune, care va consistá atâtŭ din cărţĭ şi manuscripte vechĭ românescĭ de orice timpŭ, până la anulŭ 1835, câtŭ şi din cărţĭ şi manuscripte care au servitŭ în specialŭ la învĕţămêntŭ în scólele nóstre, érăşĭ din timpurile cele mai vechĭ până la 1860, fie în limba română sĕu în orice limbă streină, şi tóte aceste din orice provinciă română.

Comitetulŭ face dér unŭ călduros apelŭ atâtŭ la foştii elevĭ şi profesorĭ ai scólelorŭ naţionale în generalŭ câtŭ şi ai Academiei Mihăilene în specialŭ, precum şi la toţĭ iubitorii de cultură, a-i da preţiosulŭ lorŭ concursŭ spre realisarea acestui scopŭ. Dreptŭ aceea comitetulŭ îĭ rógă a-i veni în ajutorŭ prin subscriere în alăturatele liste şi prin trimitere de cărţĭ şi manuscripte, după cum se specifică mai susŭ.

Ori-ce trimiterĭ de cărţĭ şi manuscripte se vorŭ face pe cheltuéla comitetului, care se îndatoresce a le înapoia, după închiderea esposiţiunii, în starea în care le va fi primitŭ. Trimiterile sĕ se facă celŭ mai târdiu până la 15 Maiu 1885.

A se adresa la domnulŭ N. Culianŭ, rectorulŭ Universităţii din Iaşĭ.

Comitetulŭ esecutivŭ: membri N. Culianŭ, A. Densuşianu, C. Erbiceanu, cassierŭ S. G. Vărgolicĭ, secretarŭ C. Meissner.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurelŭ Mureşianu**

---

s'a ştersŭ şi altele au năvălitŭ în loculŭ lorŭ, pare că diua cea de apoi a lumei ar fi sositŭ; gemete şi ţipete de mórte se audŭ, noródele dau năvală peste noróde şi ómenii peste ómenĭ, pustiirea păşesce înainte, şi în urma lorŭ dreptatea stă în jafŭ, legea în vêrfulŭ săbiei. Nóptea cu besnele sale a cutropitŭ omenirea, sângele curge pâraie, foculŭ mistuesce ce scapă de sabiă şi mórtea seceră pămêntulŭ, intunecimea se îndésă şi mai multŭ, totŭ némulŭ omenescŭ se frământă şi se sdruncină. Urgia Domnului, dreptatea dumnedéescă trece pe pămêntŭ pustiindŭ.«

Timpulŭ acesta este cunoscutŭ în istoriă sub numele de emigraţiunea, adecă **mutarea popórelorŭ**, şi în decursulŭ acestui timpŭ se întêmplă în Europa schimbările cele mai mari, se dă lovitura de mórte îmbĕtrânitei împĕrăţii romane, şi pe ruinele ei se ridică state nouĕ, dintre care unele esistă până în diua de astădĭ.

Dacia este una din provinciile romane, care au a suferi mai de timpuriu din causa năvălirilorŭ, despre care e vorba.

Incă de pe la anulŭ 340 d. Chr. se ivesce poporulŭ Goţilorŭ, o seminţiă germană dela ţĕrmurele mărei Baltice, care caută a pĕtrunde în lăuntrulŭ acestei provincii şi a se face stăpână peste câmpurile lucrate de coloniştii aduşĭ de marele Traianŭ şi peste satele şi oraşele întemeiate de ei. **Impĕraţii romanĭ,** deşi ocupaţĭ şi în alte puncte ale imperiului lorŭ cu asemenea năvălirĭ, totuşĭ nu voiescŭ a lăsa frumósa Dacia pradă Goţilorŭ, ci pe de o parte nu întârdie a trămite trupe de ajutorŭ, care sĕ mărescă puterea legiunilorŭ aflătóre pe ţĕrmurile stângŭ alŭ Dunărei, éră pe de altă parte caută a îndupleca prin darurĭ pe streinii năvălitorĭ sĕ se lase de planulŭ lorŭ de a cuceri ţinuturile, ocupate cu atâtea jertfe cu unŭ seculŭ şi jumĕtate mai nainte.

Tóte suntŭ însĕ zadarnice. Barbarii se facŭ din ce în ce totŭ mai curagioşĭ, atacurile lorŭ se înmulţescŭ din di în di, până când Aurelianŭ, vĕdêndŭ că nu mai este în stare a apĕra nenorocita provincia, care mai 'nainte se numea cu fală **Dacia fericită** (Dacia felix), hotăresce a retrage peste Dunăre legiunile, care păpă acum avuseră sĕ ţină peptŭ celorŭ năvălitóre. Impreună cu aceste legiunĭ părăsesce vetrele părintescĭ şi o parte din locuitorii de pe malulŭ stângŭ alŭ Dunărei, care se aşédă în partea de mijlocŭ a provincii Moesia, la pólele Balcanilorŭ. Ţinuturile ocupate de ei se numiră după numele împĕratului, Dacia lui Aurelianŭ spre deosebire de Dacia cea vechiă, de Dacia lui Traianŭ. Aceştĭ emigraţĭ suntŭ strămoşii Românilorŭ de astădĭ din partea de mijlocŭ a peninsulei balcanice, cunoscuţĭ sub numele de Românĭ macedonenĭ sĕu Cuţo-Vlahĭ, alŭ cărorŭ graiu s'a deosebitŭ în decursulŭ timpului aşa de tare de graiulŭ nostru alŭ celorŭ de dincóce de apele maiestosului Istru.

Sĕ ne întórcemŭ însĕ la adevĕrata Daciă, la cuibulŭ vitejilorŭ, carĭ fuseseră în stare sĕ umiléscă odiniórĕ după retragerea legiunilorŭ mândria romană, şi sĕ vedemŭ ce s'a întêmplatŭ cu locuitorii,carĭ nu putuseră sĕ se despartă de moşiórele lorŭ, de loculŭ unde se aflau rĕmăşiţele pămêntescĭ ale părinţilorŭ şi moşilorŭ lorŭ.

Ne mai avêndŭ acum nicĭ o stavilă, care sĕ-i ţină în drumŭ, Goţii prădară după placŭ ţinuturile, ce le stau în cale, ocupară o parte din ele şi de aicĭ apoi se estinseră mai departe prin părţile sudŭ-vestice ale Rusiei de astădĭ, împărţindu-se în două părţĭ: Goţii de ostŭ sĕu Ostrogoţii şi Goţii de vestŭ sĕu Visigoţii.

In timpulŭ, câtŭ rĕmaseră Goţii prin locurile acestea, ei, venindŭ în atingere cu elementulŭ romanŭ, părăsiră multe din obiceiurile lorŭ de până acum, şi ce e mai multŭ, îşĭ lăsară vechia lorŭ credinţă germană şi primiră religiunea creştină, care se lăţea din di în di totŭ mai tare. Meritulŭ principalŭ pentru încreştinarea Goţilorŭ l'a avutŭ călugărulŭ şi mai târdiu episcopulŭ Ulfilas, care traduse sfânta scriptură în limba gotică.

Dară étă, că unŭ nou pericolŭ ameninţă nefericita Daciă a lui Traianŭ, unŭ nou viscolŭ se ridică cu atâta putere încâtŭ Europa întrégă începe a tremura, încâtŭ se risipescŭ ca o pulbere staturĭ şi popóre întregĭ.

(Va urma).

Cursulŭ la bursa de Viena
din 20 Februarie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98.65
Rentă de hârtiă 5%	94.25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	121.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108.50
Bonurĭ rurale ungare	102.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C2.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.—
Bonurĭ rurale transilvane	102.20
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	118 60
Renta de hărtiă austriacă	83.70
Renta de arg. austr.	84.10
Renta de aurŭ austr.	107.30
Losurile din 1860	138 —
Acţiunile băncei austro-ungare	866 —
Act. băncei de creditŭ ung.	318.50
Act. băncei de creditŭ austr.	305.30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.81
Napoleon-d'orĭ	9.80½
Mărcĭ 100 împ. germ.	60.50
Londra 10 Livres sterlinge	124.20

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 7 Februariu st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	—	—
Renta rom. amort. (5%)	93¾	—
» convert. (6%)	88½	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	32	—
Credit fonc. rural (7%)	98⅛	—
» „ „ (5%)	85½	—
» » urban (7%)	96¼	—
» » » (6%)	90¾	—
» » » (5%)	83¾	—
Banca naţională a României	1200	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	289	—
« » » Naţională	210	—
Aurŭ	12%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 21 Februarie st. n. 1885.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8 82	8.84
Argint românesc	8 60	8.64
Napoleon-d'orĭ	9.78	9.80
Lire turcescĭ	10.98	11.—
Imperialĭ	9.98	10.—
Galbenĭ	5.70	5.76
Scrisurile fonc. »Albina«	100.50	101.—
Ruble Rusescĭ	129.—	130.—
Discontulŭ	7—10 % pe anŭ.	

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Insciinţare.

Subscrisulŭ are onórea a face cunoscutŭ on. publicŭ că a deschisŭ aicĭ unŭ

CURSU
spre învĕţarea desemnului de croiélă şi a croitului pentru haine de dame

instruândŭ după celŭ mai nou metodŭ parisianŭ şi academicŭ.

Elevii se instruézá după unŭ metodŭ uşorŭ astfelŭ, încâtŭ însişĭ potŭ luá mĕsură şi croi cu garanţiă şi asigurare în timpulŭ câtŭ ţine cursulŭ de instruire. In acelaşĭ timpŭ se instruézá şi în lucrărĭ practice. Atestate numeróse se potŭ presenta. Fetele sĕrace primescŭ instrucţiă gratuită. Subscrisulŭ recomandându-se cu totŭ adinsulŭ publicului p, t., se rógă de cercetare câtŭ mai viuă. Inscrierea elevilorŭ se póte face dela 8—12 a. m. şi dela 1—7 p. m.

Locuinţa mea se află în strada Căldărarilorŭ, casa lui Montaldo Nr. 488, scara I, etagiulŭ I, uşa Nr. 3.

Cu tótă stima

J. Graf, iustructorŭ de croitŭ.

Mulţămită generală din Viena, Peşta, Pojunŭ, Aradŭ, Alba-Iulia, Sibiiu.

Adeverimŭ că amŭ învĕţatŭ dela d-lŭ **J. Graf** în timpŭ de 6 sĕptĕmânĭ completŭ desemnulŭ de croitŭ pentru haine femeescĭ şi compunerea lorŭ. Dreptŭ aceea ne simţimŭ atinse în modŭ plăcutŭ de a exprima dlui I. GRAF mulţumita nóstră pentru ostenéla şi diligenţa sa şi de a-lŭ puté recomanda pretutindenea cu privire la cunoscinţele sale speciale şi la metodulŭ sĕu uşorŭ de cuprinsŭ.

Alba-Iulia, în Iulie 1884.

Pópp Györgyné, Ince Sándorné, Emilia Nicola, Irene Frölich, Ana Siebert, Ida Löw, Hermina Mendl, Irena Halasz. Şi tóte elevele.

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, cari au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe jumĕtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprile 1884, sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile 1884, care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei·

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS."

Bóle secrete

le vindecŭ pe basa celei mai nouĕ constatărĭ ale sciinţei, chiar şi casurile cele mai desperate fără ca cineva sĕ fie împiedecatŭ dela lucrulŭ sĕu. Asemenea vindecŭ urmările rele ale **pĕcatelorŭ tinereţei** (onania), **slăbiciune de nervĭ** şi **impotenţa**. Mare discreţiune. Ne rugămŭ pentru descrierea completă a bólei.

Dr. Bella,
membru alŭ mai multorŭ societăţĭ scienţifice etc.
6. Place de la Nation, 6. — PARIS.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a căleĭ ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
Braşovŭ (	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clusiu (	10.08	5·59	9.18	
Clusiu (	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mezö-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
Oradia-mare (	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
Oradea mare (	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Clusiu (	8.57	5.40	7.08	
Clusiu (	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
Braşovŭ (	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
Aradŭ (	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.09	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
Aradŭ (	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşeni

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşeni	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşeni—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşeni	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse·

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.